

THE INFINITIVE PHRASE- A CONTROVERSY WITH STYLISTIC VALUE

Elena Boștenaru

PhD. student, Babeș-Bolyai University of Cluj-Napoca

*Abstract:*The aim of this paper is to point out the controversies risen with regard to the infinitive. Although a wide number of theoreticians claim that it lacks predication, we attempt to demonstrate that the predication exists and that the infinitive can be considered predicate when a lexical subject emerges or when its regents are the verbs „to be” or „to have”, with whom it establishes a subordination relation, mediated through a relative. Moreover, its imperative character provides the text with a stylistic value that is more prominent than the one generated by the subjunctive.

Keywords: infinitive, controversy, predication, change, phrase

0. Contextualizare

Așa cum afirmă Valeria Guțu-Romalo, „în ultima jumătate de secol, varianta literară, consolidată în configurația ei unitar sintopică, a cunoscut o largă extindere în comunicarea oficială și publică, înlocuind sau dublând pentru largi categorii de vorbitori variantele regionale, ceea ce favorizează răspândirea ei spontană sub forma propagării mimetice. Norma ajunge să funcționeze (și) ca model spontan.”¹

În contextul în care tehnologia avansează de la o zi la alta, prin analogie, se schimbă și perspectiva gramaticală. De la tradițional, se trece, din ce în ce mai pronunțat, la generativism. Totuși, discursul și perspectiva asupra limbajului rămân constante. Orice act comunicațional trebuie să respecte pe de-o parte schema lui R. Jakobson, iar pe de alta, principiile de natură integralistă, susținute de Eugeniu Coșeriu. Odată cu noile perspective, situația se schimbă, generând controverse. Astfel, dacă potrivit acestuia „corespund domeniului «determinării» toate acele operații care, în limbaj ca activitate, se execută *pentru a spune ceva despre ceva prin intermediul semnelor limbii*, adică pentru a «actualiza» și a orienta spre realitatea concretă un «semn virtual»², în GBLR situația nu mai stă așa, criteriul sintactic alternând cu cel semantic.

Studiul de față dorește să evidențieze problemele pe care le pune infinitivul în interiorul textului literar, morfologic și sintactic, și cum influențează paradigma stilistică aceste elemente gramaticale.

1. Circumscrierea fenomenului predicativității

Privind sincron și diacronic verbul, observăm ca fiind constantă dihotomia: moduri predicative vs. moduri nepredicative. În acest sens, se impun câteva precizări cu privire la fenomenul gramatical al predicativității. Studii complexe, în acest sens, realizează Ștefan Hazy în lucrarea intitulată „Predicativitatea: determinarea contextuală analitică”, G. G. Neamțu în teza „Predicatul în limba română” și D. D. Drașoveanu.

¹Valeria Guțu-Romalo, „Între „model” și „normă”, în *Studii Lingvistice*. Omagiu profesoarei Gabriela Pană Dindelegan, la aniversare, Editura Universității din București, 2007, p. 160.

²Eugeniu Coșeriu, *Curs de lingvistică generală*, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca.

În opinia specialiștilor, predicativitatea presupune o relație strânsă subiect-predicat, relația de „inerență”³, având drept punct de plecare trei mari elemente: modul, timpul și persoana. În esență, predicția nu face altceva decât să redea „raportarea conținutului unui enunț la realitatea obiectivă reflectată”.⁴

Punând în aceeași ecuație predicativitatea și caracterul nepersonal controversat al infinitivului, sincron și diacronic, se impun câteva observații, care ne vor ajuta în înțelegerea importanței infinitivului la nivel interpropozițional într-un text literar.

Verbele aflate la modul infinitiv cunosc categoria modului, pe cea a timpului și pe cea a diatezei. Un astfel de verb poate avea într-un enunț subiect propriu, distinct de cel al verbului predicat.⁵ Lipsa schimbării formei după număr și persoană nu este un act singular, în aceeași situație fiind și formele verbale aflate la conjunctiv perfect.⁶

Luând în considerare perspectiva clujeană, infinitivul poate face parte dintr-o sintagmă, în interiorul unui enunț. Potrivit noii abordări de organizare a gramaticii, propuse de GALR 2005-2008, infinitivul poate fi centrul unui grup verbal, grup verbal independent de grupul verbal cu centru verb aflat la mod predicativ, cu funcție de predicat prototipic;

În ceea ce privește poziția în frază, acesta poate sta oriunde, dar studiile arată că de cele mai multe ori se află în poziție initial, căci se vizează valența sa emfatică.

Semantic, se comportă ca un mod predicativ. Prin urmare, luând în calcul observațiile de mai sus, putem considera infinitivul ca fiind un predicat semantic, negreșit, iar pentru că selectează un subiect căruia îi impune caz, e adevărat că ajutat de cliticile pronominale sau de deictice, poate fi predicativ și morfologic. Acesta îndeplinește regula primordială a predicativității (chiar dacă mediat), stabilindu-se inerența de care vorbesc D. D. Drașoveanu și G. G. Neamțu. Dat fiind că regula este îndeplinită doar mediat și doar în cazul în care infinitivul selectează un subiect propriu, îl vom numi mod semipredicativ.

2. Infinitivul - mod nepersonal cu multiple valențe

Tradițional vorbind, ca mod nepersonal, infinitivul îndeplinește mai multe funcții sintactice, fapt stipulat de Gabriela Pana Dindelagan în capitolul consacrat verbului din GALR 2005/2008.

Aruncând o privire peste aceste funcții sintactice, observăm că îi este foarte ușor să ocupe pozițiile sintactice pe care le are de obicei substantivul, mai dificil de realizat fiind pozițiile circumstanțiale. Acestea sunt mai greu de identificat în limba scrisă, nefiind foarte uzuale. Totodată, se poate observa că, de cele mai multe ori, infinitivul se află în poziție inițială. Reținem câteva lucruri esențiale cu privire la comportamentul infinitivului în interiorul propoziției. Astfel, acesta își păstrează din limba latină natura duală și, de fiecare

³ D. D. Drașoveanu, *Teze și antiteze*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, p. 205.

⁴ Paula Nemțuț, *Moduri nepersonale ale verbului în limba română contemporană*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2011, p. 43.

⁵ În cazul în care verbul aflat la modul infinitiv are subiectul său, se pune problema apariției într-o propoziție a două subiecte. Ținând cont și de raportul de unu la unu stabilit între subiect și predicat, am putea vorbi despre un predicat aflat la modul infinitiv, profitând de logica inversă a fenomenelor gramaticale. De asemenea, în sprijinul afirmației ar veni și teoriile lui D. D. Drașoveanu care vorbește în acest caz de un propredicat și cea a Ecaterinei Teodorescu ce avansează ideea de frază în contextul semnalat de noi.

⁶ Lingviștii optează pentru a încadra modul conjunctiv, varianta sa perfectă, în categoria modurilor predicative, luând în considerare natura sa istorică. Totodată, se dorește evitarea controverselor pe care le-ar produce scindarea modului conjunctiv în două categorii, cel prezent să aibă valențe predicative, iar cel perfect valențe nepredicative. Ar fi foarte nepotrivit din moment ce lexico-semantic transmit același conținut. Temporalitatea este cea care ar face diferența predicativ-nepredicativ, timpul nefiind chiar trăsătura definitorie a verbelor (ea apare și la clasa gramaticală a a adverbilor). În plus, se poate observa trecerea extrem de ușoară de la infinitiv la conjunctiv, existând o echivalență totală la nivelul conținutului transmis.

dată, îndeplinește contextual funcții sintactice specifice. Funcțiile de nume predicativ și de element predicativ suplimentar îi reconfirmă infinitivului funcția de complinire de ordin predicativ. Capacitatea sa de a ocupa poziția de subiect reprezintă o moștenire din latină, fiind prezentă și în limba franceză, fapt care ne oferă prilejul de a ne baza în analizele noastre viitoare (la nivel interpropozițional) pe premisele și implicațiile istorico-etimologice;

Este vizibil faptul că infinitivul verbal reușește să ocupe foarte ușor poziția de circumstanțial, cel nominal având o mai mare nevoie de prepoziții, care să sugereze necesitatea apariției unei anumite circumstanțe.

Irina-Elena Pavel face o analiză complexă a felului în care infinitivul evoluează în toate limbile romanice, bazându-și studiul pe o complexă susținere etimologică. Ajungând la pozițiile circumstanțiale pe care le ocupă infinitivul, aceasta reușește să identifice perioada în care acestea devin recurente: „Originea infinitivului final, în variantă prepozițională și neprepozițională, trebuie investigată în latina populară, unde funcționa ca regim al verbelor *movendi*, așa cum originea infinitivului cu valoare consecutivă este o concretizare a verbului cauzativ *facere*. Deși limba română a evoluat mai lent, prima dovadă a CS fiind înregistrată abia în secolul al XVI-lea p. Chr., aceasta dezvoltă considerabil aria circumstanțialului. În prezent, ea atestă și existența infinitivului cu valoare concesivă.”⁷

Infinitivul scurt prototipic are funcții sintactice, după cum am observat atât în contextele identificate de Gabriela Pană Dindelegan, cât și în exemplele personale, preluate din literatura română, prin combinarea cu o serie de prepoziții. Isabela Mihaela Nedelcu sugerează că „posibilitatea infinitivului de a se asocia cu prepoziții ca *din, în, lângă, la, cu,* reprezintă un argument pentru a demonstra natura nominală a infinitivului scurt în română.”⁸ Totuși, prezența contextuală a prepozițiilor care coexistă cu un infinitiv scurt nu este un argument suficient pentru susținerea naturii sale nominale, în măsura în care poate apărea și fără prepoziții, cu un subiect propriu, lexicalizat sau nu.

În ceea ce privește topica, infinitivul se poate afla atât în poziție inițială, cât și în poziție mediană sau finală în interiorul propoziției. Cum îndeplinește foarte ușor funcția de circumstanțial, premisele predicativității sunt foarte puternice, fapt recurent în prezentarea poziției noastre la nivel interpropozițional a infinitivului.

3. Construcții infinitivale- controversate și valori (con-)textuale

Verbul are un rol semantico-sintactic extrem de important, întrucât în interiorul propoziției trebuie să atragă de-o parte și de alta instanțele gramaticale, subiectul și obiectul (direct sau indirect). Practic, din postura de nucleu al comunicării, nu face altceva decât să atribuie roluri tematice, „asigurând, totodată (...) coeziunea componentelor.”⁹

În ceea ce privește perspectiva pragmatică, este partea gramaticală ce înglobează principalele clase ale deixisului, aspectul, timpul și persoana, elemente care determină relația de interdependență cu subiectul, căruia i se pune cazul nominativ.

Dacă verbele la moduri personale respectă tiparul de mai sus, cele la moduri nepersonale se comportă diferit, spun unii specialiști, pierzând din atributele de natură verbală. În consecință, verbul cu formă nonfinită își pierde autonomia enunțiativă, semantico-enunțiativ vorbind, pierde mărcile deictice, dar poate apărea, în același timp, în două ipostaze,

⁷ Irina-Elena Pavel, *Infinitivul și construcțiile infinitivale latino-romanice*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2013, p. 249-250.

⁸ Isabela Mihaela Nedelcu, *Particularități sintactice ale limbii române în context romanic. Infinitivul*, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2013, p. 53.

⁹ Simona-Nicoleta Tămaș, Amelia Barbu, *Verbul. Infinitivul*, Editura Sitech, Craiova, 2014, p. 16.

termen subordonat și centru de grup (centru paralel cu un altul, guvernat de verbul aflat la mod predicativ).

Fiecare dintre cele patru moduri nepersonale se află la limita dintre clasa verbelor și o altă clasă gramaticală, determinând coexistența unor categorii gramaticale eterogene. Un caz particular îl reprezintă infinitivul și gerunziul. Infinitivul nu pierde total mărcile deictice. Acesta realizează opoziții esențiale: *temporală* - **prezent vs. perfect**, *de tranzitivitate* - **tranzitiv vs. intransitiv**, *de diateză, de aspect*, dar și pe cea care vizează distincția **personal vs. impersonal**.

De asemenea, este interesant ce implicații semantico-sintactice și pragmatice presupune infinitivul atunci când intră în structuri complexe, de tipul construcțiilor infinitivale cu regent „a fi” sau „a avea”.

Înainte de a discuta despre statutul infinitivului la nivelul frazei, este necesar să facem o distincție de natură terminologică. Optăm pentru denumirea „Construcții infinitivale”, nu pentru cea de „structuri infinitivale”, din rațiuni logice. Potrivit DEX-ului, „structura” trimite la capacitatea de punere împreună a unor elemente. „Structura gramaticală” presupune, potrivit MDE, „modul specific fiecărei limbi de a organiza cuvintele în propoziții și fraze”¹⁰. Prin extrapolare, „structura infinitivală” ar trimite la modul de organizare al infinitivului într-un enunț. Or, infinitivul își pierde rolul de organizator enunțiativ, generând multiple probleme semantico-sintactice. Cum acesta este organizator de grup verbal, cu regim independent prin raportare la grupul guvernat de verbul predicat din enunț, fiind, totodată pasibil de o înlocuire cu un conjunctiv, considerăm oportună utilizarea conceptului de construcție, „construcție infinitivală”.

Dacă la nivel intrapropozițional infinitivul este mai ușor de explicat, situația se complică atunci când vine vorba de statutul său interpropozițional. Un astfel de caz îl constituie prezența sa în imediata apropiere a unui relativ, având drept regente verbele „a fi” sau „a avea”, cum am spus și mai sus. Potrivit GALR 2005/2008, „precedat de pronume sau adverbe relative, în relație sintactică cu verbul *a avea* sau *a fi*, infinitivul intră în alcătuirea *construcțiilor infinitivale relative*, o variantă de structură *de constituent semantic dezvoltat* prin care realizează funcții sintactice de subiect sau de complement”¹¹. Situația este extrem de delicată, gramaticienii având opinii diferite. Analizându-le, perspectiva personală conturată devine una foarte clară. Infinitivul nu este un mod nepersonal oarecare, lucru care determină câteva observații particulare.

În ceea ce privește, considerăm că infinitivul trebuie luat drept mod predicativ în mai multe situații, pe care le vom reda, bazându-ne pe patru elemente esențiale, substratul latinesc, aspectul comparativ cu limba franceză, limbă neolatină, aspectul analogic cu alte părți de vorbire considerate a fi predicative și pe concepția tipologică¹² a lui Eugeniu Coșeriu, pe care l-am amintit și în debutul articolului.

Coroborarea acestor elemente, trebuie precedată de o definiție a concepției tipologice coșeriene. Prin aceasta, se înțelege aplicarea unui demers inductiv ce presupune extragerea din interiorul limbii române, printr-o amplă analiză, a principiilor și a procedurilor semnificative de natură structural-organizatorică. Existând deja baza propusă de Saussure, *parole vs. langue*, lingvistul român presupune o distincție în patru straturi, vorbire-normă-sistem-tip. Fiecare element evidențiat de Coșeriu contribuie, în viziunea Gabrielei Pană Dindelegan, la „abstractizare, tipul lingvistic fiind nivelul de abstractizare cel mai înalt, chintesență a organizării semnificative dintr-o limbă, în stare să explice nu un fapt sau mai

¹⁰ MDE, București, 1978.

¹¹ GALR, vol II, p. 83, București, 2008.

¹² E. Coșeriu, „Tipologie” în *DSL*, 2000, p. 541-543.

multe fapte de limbă, ci numeroase procedee și principiile semnificative ale sistemului analizat.”¹³

Premisele concluziilor de natură ideologico-metodică fiind bine delimitate, trecem la expunerea propriu-zisă a motivelor pentru care considerăm infinitivul verb predicativ, contextual, și construcțiile infinitivale propoziții finite. Ca toate celelalte moduri verbale¹⁴, infinitivul cunoaște câteva valori, printre care și cea injonctivă, ce obligă considerarea sa ca mod predicativ în propozițiile principale, unice. Acesta nu cunoaște categoriile gramaticale interdependente de mod și timp pentru a putea stabili o relație „personală, marcată flexionar” cu subiectul lexicalizat sau din afara enunțului, fapt care nu împiedică, în viziunea noastră, absența predicativității. Prin analogie cu adverbul și cu interjecția, predicate ale unor propoziții simple, cu subiect zero, când sunt urmate de conjuncția „că”, părțile de vorbire neflexibile ce nu cunosc persoana și numărul, suntem de părere că absența deixisului, este un motiv insuficient pentru a nega predicativitatea infinitivului

Infinitivul comută cu conjunctivul, fapt evidențiat tot timpul de lingviștii care îi resping celui dintâi predicativitatea. Totuși, aceștia nu țin seama de ceea ce subliniază Ionuț Pomian, invariabilitatea formală a conjunctivului perfect. Astfel, înlocuirea infinitivului cu conjunctivul perfect, pe motiv că nu realizează opozițiile de timp și persoană, este improprie, chiar ilogică. În varianta perfectă, conjunctivul se comportă la fel ca infinitivul. În consecință, și acest aspect este un argument puternic în susținerea predicativității infinitivului.

Dacă lingviștii îi acceptă predicativitatea în propozițiile principale, chiar regent uneori, este abuzivă negarea sa în subordonate. În ambele contexte relația de inerență subiect-predicat e blocată. Negarea caracterului predicativ, în condițiile în care infinitivul își selectează un subiect propriu, diferit de cel al verbului din regentă, pe motiv că relația subiect-verb la modul infinitiv nu este una bilaterală, ci unilaterală, bazată pe elemente de natură anaforică, nu deictică, este iarăși absurdă. Practic, prin negarea predicativității infinitivului, se neagă și capacitatea subiectului, prezent contextual, lexicalizat sau nu, de a selecta un predicat. De asemenea, am putea vorbi despre un subiect care își blochează orice relație cu un verb, lucru imposibil de acceptat.

Construcțiile speciale, unde regentul propoziției guvernate de un infinitiv se introduce printr-un relativ, pronume sau adverb, este verbul „a avea” sau „a fi”, situația nu e așa de complicată pe cum o fac gramaticienii să pară, atunci când neagă orice posibilitate ca infinitivul să ocupe poziția sintactică de predicat. În momentul în care în frază apar simultan un relativ și conjuncția „să”, cea din urmă își pierde valoarea de relatem, rămânând doar marcă a conjunctivului, fapt ce obligă la tragerea concluziei că puterea relaționară a unui relativ este mai mare decât cea a conjuncției. Paralel, analizând situațiile: Desigur că vine./Iată că vine./ N-are cine să vină./N-are cine veni., relativul nu mai are o așa mare putere relațională. Dacă în cazul conjuncției subordonatoare „că”, puterea relațională conjuncțională e așa de mare încât transformă în predicat un adverb sau o interjecție¹⁵, în cazul lui „să”, lucrurile sunt diferite, puterea sa fiind diminuată de capacitatea de a intra în construcția analitică a conjunctivului și de a fi precedată de un relativ. În această ecuație, relativul este relatem prin excelență doar dacă e urmat de un „să” morfematic, altfel, este mult mai slab relațional decât un „că” conjuncțional, lipsindu-i capacitatea de a impune predicativitate verbului succedent. Lucrul acesta ultim este imposibil de acceptat, întrucât analizând originea

¹³ Gabriela Pană Dindelegan, *Elemente de gramatică. Dificultăți, controverse, noi interpretări*, Editura Humanitas, București, 2003, p. 211.

¹⁴ A se vedea, în special, conjunctivul cu valoare imperativă, considerat de G. G. Nemțu „o modalitate specială de a realiza conținutul gramatical imperativ, unul mai puțin categoric”, în *Teoria și practica analizei gramaticale. Distincții și... distincții*, Ediția a III-a. Editura Paralela 45, Pitești, 2008, p. 179.

¹⁵ O analiză a interjecției și a adverbului cu valori predicative face și G. G. Neamțu în lucrarea dedicată predicatului, (op. cit., p. 29).

relativului și a conjuncției „că” putem găsi puncte comune, mai ales în latura pronominală a relativului. Totodată, privind în ansamblu categoria relatemelor lexicale intrapropoziționale, trebuie să le oferim tuturor același loc. Un relativ trebuie să aibă aceeași putere relațională cu o conjuncție sau cu un nehotărât, mai ales că are dublă funcție, la nivel intra și la nivel inter. Puterea relațională nu trebuie să fie influențată de acest ultim detaliu, capacitatea de a ocupa o anumită poziție sintactică nu îi scade capacitatea relațională. În plus, pot apărea situații ilogice, așa cum am văzut în cazul analizei construcțiilor infinitivale cu relative propusă de D. Irimia.

Întrucât considerăm prezența subiectului foarte importantă, dincolo de analogia cu părțile de vorbire neflexibile, adverbul și interjecția, și luând în considerație și faptul că nu toate adverbele și interjecțiile pot deveni predicate, putem vorbi despre două tipuri de infinitiv, cel care selectează un subiect propriu și cel care reia subiectul regentei,

Aflat la diateza reflexivă, verbul are, intrinsec, un pronume reflexiv care conduce, obligatoriu, spre o persoană. Astfel, chiar dacă nu este prezent un raport marcat, anaforic, se realizează relația cu un subiect care face această acțiune, care este lexicalizată în forma unui nume de acțiune. Contextual, se poate vorbi despre o relaționare „cine-ce face”, dar nemarcată flexionar. Absența desinențelor de număr și de persoană nu trebuie să împiedice relația subiect-predicat, dacă există un alt mijloc prezent, în speță, reflexivul aflat în cazurile dativ sau acuzativ.

Subiectul și predicatul nu se află într-o relație de subordonare, fiecare îi impune celuilalt anumite categorii gramaticale. Faptul că subiectul există, dar nu impune număr și persoană, dar primește restricția de a sta în cazul nominativ, nu înseamnă că relația acestor poziții sintactice este anulată. Nu mai este bilaterală, ci unilaterală, iar unilateral nu este egal cu zero. Se poate vorbi despre o predicție validată doar pe jumătate, infinitivul putând fi considerat semipredicativ.

4. Concluzii

În concluzie, coroborând toate observațiile conclusive expuse mai sus, putem conchide că infinitivul are toate premisele, diacronic, sincron și analogic, să fie considerat un mod predicativ în momentul în care realizează o relație cu un subiect, prezent factual sau subînțeles.

Prin urmare, dat fiind că nu în toate contextele subiectul se poate identifica, îl considerăm mod semipredicativ, generator al unui semipredicat, ceea ce obligă considerarea tuturor construcțiilor cu acesta purtătoare de semipredicativitate. Așa cum am susținut și în cazul relației unilaterale, semipredicativ nu este echivalent cu zero, ci e doar o consecință a unilateralității, referindu-se strict la absența persoanei și a numărului din flexiunea verbală. Prin urmare, propoziția guvernată de un semipredicat și introdusă printr-un relativ (la fel de important relațional ca un „că” ce impune predicativitate interjecției și adverbului) este una finită, nu semi-finită, semipredicatul comportându-se ca un predicat în acest context datorită relativului. Astfel, susținem cu tărie că toate construcțiile infinitivale sunt propoziții finite, pe care le vom numi după model francez, relativ-infinitivale subiective (sujet) și relativ-infinitivale complete directe (COD).

BIBLIOGRAPHY

1. Coșeriu, Eugeniu, „Tipologie” în *DSL*, 2000, p. 541-543.
2. Coșeriu, Eugeniu, *Curs de lingvistică generală*, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca.
3. Dindelegan, Gabriela Pană, *Elemente de gramatică. Dificultăți, controverse, noi interpretări*, Editura Humanitas, București, 2003.

4. Drașoveanu, D. D., *Teze și antiteze*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
5. GALR, vol II, p. 83, București, 2008.
6. Guțu-Romalo, Valeria, „Între „model” și „normă”, în *Studii Lingvistice. Omagiu profesoarei Gabriela Pană Dindelegan, la aniversare*, Editura Universității din București, 2007.
7. MDE, București, 1978.
8. Nedelcu, Isabela Mihaela, *Particularități sintactice ale limbii române în context romanic. Infinitivul*, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2013.
9. Nemțu, G. G. „o modalitate specială de a realiza conținutul gramatical imperativ, unul mai puțin categoric”, în *Teoria și practica analizei gramaticale. Distincții și... distincții*, Ediția a III-a. Editura Paralela 45, Pitești, 2008
10. Nemțuț, Paula, *Moduri nepersonale ale verbului în limba română contemporană*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2011.
11. Pavel, Irina-Elena, *Infinitivul și construcțiile infinitivale latino-romanice*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2013.
12. Tămaș, Simona-Nicoleta, Amelia Barbu, *Verbul. Infinitivul*, Editura Sitech, Craiova, 2014.